

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15006742	Concepción Arenal	Ferrol	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SEA	Seguridade e medio ambiente	CSSEA04	Química e saúde ambiental	Ciclos formativos de grao superior	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1547	Educación para a saúde e o ambiente	2023/2024	4	107	128

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	JOSÉ IGNACIO GONZÁLEZ MARTÍNEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión equipo directivo

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

La competencia general de este título consiste en vigilar y controlar los efectos sobre la salud de los factores de riesgo ambiental y alimentario, participar en la puesta en marcha y el desarrollo de sistemas de gestión ambiental e intervenir en programas de educación para la salud pública y comunitaria bajo la supervisión, en su caso, del superior responsable, de acuerdo con los protocolos establecidos, respetando la normativa de referencia en condiciones de calidad y seguridad.

Este módulo profesional contiene la formación necesaria para desempeñar la función de educación para la salud pública y comunitaria.

La función de educación para la salud pública y comunitaria incluye aspectos como:

- ¿ Manejo de variables epidemiológicas y factores de riesgo ambiental para la salud.
- ¿ Obtención de información referente a la salud de un colectivo.
- ¿ Diseño de actividades de educación sanitaria.
- ¿ Preparación de información que se tiene que transmitir.
- ¿ Implementación de actividades de educación y promoción de la salud.
- ¿ Aplicación de técnicas de evaluación en programas de educación sanitaria.

Las actividades asociadas a esta función se aplican en:

- ¿ Áreas de salud pública del sector sanitario.
- ¿ Administraciones con competencias en caracterización, control, vigilancia y gestión de riesgos medioambientales.
- ¿ Empresas privadas de planificación y programación de recursos para la información.
- ¿ Empresas de auditoría y evaluación de resultados.

La formación del módulo contribuye a alcanzar los objetivos generales c), m), n) y q) del ciclo formativo, y las competencias c), ñ) y o) del título.

Las líneas de actuación en el proceso de enseñanza-aprendizaje que permiten alcanzar los objetivos del módulo versarán sobre:

- ¿ Selección de información referente a datos epidemiológicos sobre problemas de salud y factores ambientales relacionados.
- ¿ Caracterización de los colectivos receptores.
- ¿ Programación de actividades de educación y promoción de la salud.
- ¿ Aplicación de técnicas de comunicación y dinámica de grupos.
- ¿ Preparación de información a transmitir.
- ¿ Implementación de actividades de educación sanitaria.
- ¿ Evaluación de actividades realizadas en programas de educación sanitaria

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)	Resultados de aprendizaxe				
					154700				
					RA1	RA2	RA3	RA4	RA5
1	Salud Pública y Medicina Preventiva	Salud Pública y Medicina Preventiva	11	9	X	X			
2	Influencia de los factores ambientales sobre la salud	Influencia de los factores ambientales sobre la salud	11	9	X	X			
3	Ecología	Ecología	11	9	X	X			
4	Epidemiología e Información Sanitaria	Epidemiología e Información Sanitaria	11	9	X	X			
5	Evaluación del impacto ambiental	Evaluación del impacto ambiental	11	9					X
6	Auditoría ambiental	Auditoría ambiental	11	9					X
7	Certificación, normalización y acreditación	Certificación, normalización y acreditación	11	9					X
8	Recursos naturales	Recursos naturales	11	9					X
9	La comunicación	La comunicación	10	7			X	X	
10	Elaboración de material didáctico multimedia	Elaboración de material didáctico multimedia	10	7			X	X	
11	Metodología de trabajo y diseño de programas en educación para la salud	Metodología de trabajo y diseño de programas en educación para la salud	10	7			X	X	
12	Programas de protección del medioambiente	Programas de protección del medioambiente	10	7			X	X	
Total:			128						

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Salud Pública y Medicina Preventiva	11

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Caracteriza actividades de vixilancia epidemiolóxica, tendo en conta a relación entre os riscos ambientais e a saúde das persoas e da comunidade	SI
RA2 - Planifica actividades de educación sanitaria e ambiental en función do grupo diana, seguindo plans e programas de promoción da saúde establecidos	SI

4.1.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Definir salud y enfermedad	1	Salud y enfermedad	3,0
2.1 Diferenciar las etapas da enfermidade	2	Etapas enfermidade	4,0
3.1 Conocer los niveles de prevención	3	Niveles de prevención	4,0
TOTAL			11

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Enumeráronse os servizos da sanidade ambiental	• PE.1	S	3
CA1.2 Analizouse a evolución histórica dos conceptos de saúde e doenza	• PE.2	S	3
CA1.3 Analizáronse factores determinantes da saúde cunha especial incidencia en Galicia	• PE.3	S	3
CA1.4 Clasificáronse os determinantes de saúde e doenza	• PE.4	S	3
CA1.5 Describíronse os indicadores xerais do nivel de saúde da poboación	• PE.5	S	3
CA1.6 Describíronse as fases da historia natural da doenza e explicáronse os tipos de prevención en saúde pública	• PE.6	S	3
CA1.7 Analizouse a Carta de Ottawa e o significado de promoción da saúde	• PE.7	S	3
CA1.8 Enumeráronse os factores de risco ambientais que inciden sobre a saúde	• PE.8	S	3
CA1.9 Diferenciáronse risco sinérxico, competitivo, relativo e absoluto	• PE.9	S	3
CA1.10 Describíronse os principais factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais	• PE.10	S	3
CA1.11 Identificáronse as características da epidemioloxía ambiental e describiuse o método epidemiolóxico	• PE.11	S	3
CA1.12 Explicáronse os principais modelos de causalidade epidemiolóxica	• PE.12	S	3

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.13 Consultáronse estudos epidemiolóxicos relacionados cos problemas de saúde de etiología ambiental	● PE.13	S	3
CA1.14 Utilizouse a terminoloxía básica relacionada coa saúde pública, a promoción e a educación para a saúde	● PE.14	S	3
CA1.15 Enumeráronse os principais sistemas de información utilizados nunha rede de vixilancia epidemiolóxica	● PE.15	S	3
CA1.16 Analizouse a Rede galega de vixilancia en saúde pública	● PE.16	S	3
CA2.1 Diferenciouse entre promoción da saúde e prevención da doenza	● PE.17	S	3
CA2.2 Identifícanse as características dos plans e dos programas de saúde, tendo en conta a incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e da alimentación en Galicia	● PE.18	S	3
CA2.3 Definíronse as prioridades e os obxectivos nun plan ou programa de educación para a saúde	● PE.19	S	3
CA2.4 Descríbonse as fases na planificación e no deseño de actividades de educación sanitaria	● PE.20	S	3
CA2.5 Identifícanse os factores ambientais e os problemas de saúde para tratar en distintos contextos	● PE.21	S	4
CA2.6 Deseñáronse instrumentos para obter información sobre saúde e doenza de persoas e colectivos, e programáronse as fases de aplicación de entrevistas, enquisas e cuestionarios, de acordo co tamaño da mostra e co tempo previsto	● PE.22	S	4
CA2.7 Seleccionáronse as fontes documentais de apoio segundo o tipo e as características do estudo que cumpra realizar	● PE.23	S	4
CA2.8 Caracterizouse o grupo diana e identifícanse hábitos e condutas non saudables	● PE.24	S	4
CA2.9 Determinouse o nivel de formación e motivación do grupo	● PE.25	S	4
CA2.10 Propuxéronse actividades educativas adaptadas ás características do grupo, para modificar os seus comportamentos	● PE.26	S	4
CA2.11 Analizouse o concepto de educación para a sustentabilidade e describíronse os obxectivos de desenvolvemento sustentable	● PE.27	S	4
CA2.12 Identifícanse os principais problemas ambientais de Galicia	● PE.28	S	4
CA2.13 Caracterizáronse os modelos e os sistemas de consumo	● PE.29	S	4
CA2.14 Realizáronse propostas para un consumo responsable	● PE.30	S	4
TOTAL			100

4.1.e) Contidos

Contidos
Saúde pública e sanidade ambiental. 0Epidemioloxía ambiental. Método epidemiolóxico. Modelos de causalidade epidemiolóxica (tríade ecolóxica e cadea epidemiolóxica). Variables epidemiolóxicas. Rede de vixilancia epidemiolóxica. Notificación das doenzas e dos brotes epidémicos. Doenzas de declaración obrigatoria. Boletíns epidemiolóxicos. Emerxencias ambientais e sanitarias. Vixilancia internacional: OMS e Regulamento sanitario internacional. Rede galega de vixilancia en saúde pública. Evolución histórica de saúde e doenza. Determinantes da saúde e da doenza. Informe Lalonde. Factores determinantes da saúde con especial incidencia en Galicia. Indicadores xerais do nivel de saúde e características sociosanitarias da poboación.

Contidos
<p>Incidencia e prevalencia.</p> <p>Fases da historia natural da doenza. Niveis de prevención: primaria, secundaria e terciaria.</p> <p>Promoción da saúde. Carta de Ottawa.</p> <p>Factores de risco ambiental e saúde. Características dos factores de risco. Riscos sinérxicos e competitivos. Relación entre risco relativo e risco absoluto. Factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais.</p> <p>Plans e programas de promoción da saúde: principios e obxectivos. Diferenza entre promoción da saúde e prevención da doenza. Ámbitos de actuación. Metodoloxía e estratexias.</p> <p>Educación para a saúde: obxectivos e contidos. Áreas de aplicación. Hábitos e condutas non saudables; modificación dos comportamentos. Incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e a alimentación en Galicia.</p> <p>Instrumentos e estratexias en actividades de educación e promoción da saúde. Formulación de obxectivos. Deseño e secuenciación de actividades. Recursos.</p> <p>Educación ambiental e desenvolvemento sustentable: principios básicos, fins e obxectivos. Educación para a sustentabilidade. Principais problemas ambientais de Galicia.</p> <p>Modelos e sistemas de consumo. Educación para o consumo responsable.</p> <p>Estudo do grupo diana: criterios de selección e establecemento dunha mostra.</p> <p>Fontes de información e documentación. Métodos e técnicas de recollida de información en promoción da saúde e educación sanitaria e ambiental: entrevistas, cuestionarios e enquisas de saúde (ENSE e OMS). Centros de recursos de información e documentación ambiental (bases de datos e fondos documentais).</p>

4.1.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Salud y enfermedad					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 	3,0
Etapas enfermedad					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 • PE.8 	4,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Niveles de prevención					<ul style="list-style-type: none"> • PE.9 • PE.10 • PE.11 • PE.12 • PE.13 • PE.14 • PE.15 • PE.16 • PE.17 • PE.18 • PE.19 • PE.20 • PE.21 • PE.22 • PE.23 • PE.24 • PE.25 • PE.26 • PE.27 • PE.28 • PE.29 • PE.30 	4,0
TOTAL						11,0

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Influencia de los factores ambientales sobre la salud	11

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Caracteriza actividades de vixilancia epidemiolóxica, tendo en conta a relación entre os riscos ambientais e a saúde das persoas e da comunidade	SI
RA2 - Planifica actividades de educación sanitaria e ambiental en función do grupo diana, seguindo plans e programas de promoción da saúde establecidos	SI

4.2.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer actividades humanas más contaminantes	1	Agentes químicos	3,0
1.2 Saber que efectos se producen tras la exposición a metales			
2.1 Diferenciar entre radiaciones ionizantes y no ionizantes	2	Radiaciones	3,0
3.1 Entender que el ruido es el agente físico más dañino	3	Agentes físicos	3,0
4.1 Interpretar el BOE sobre enfermedades profesionales	4	Enfermedades profesionales	2,0
TOTAL			11

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Enumeráronse os servizos da sanidade ambiental	• PE.1	S	3
CA1.2 Analizouse a evolución histórica dos conceptos de saúde e doenza	• PE.2	S	3
CA1.3 Analizáronse factores determinantes da saúde cunha especial incidencia en Galicia	• PE.3	S	3
CA1.4 Clasificáronse os determinantes de saúde e doenza	• PE.4	S	3
CA1.5 Describíronse os indicadores xerais do nivel de saúde da poboación	• PE.5	S	3
CA1.6 Describíronse as fases da historia natural da doenza e explicáronse os tipos de prevención en saúde pública	• PE.6	S	3
CA1.7 Analizouse a Carta de Ottawa e o significado de promoción da saúde	• PE.7	S	3
CA1.8 Enumeráronse os factores de risco ambientais que inciden sobre a saúde	• PE.8	S	3
CA1.9 Diferenciáronse risco sinérxico, competitivo, relativo e absoluto	• PE.9	S	3
CA1.10 Describíronse os principais factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais	• PE.10	S	3
CA1.11 Identificáronse as características da epidemioloxía ambiental e describiuse o método epidemiolóxico	• PE.11	S	3

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.12 Explicáronse os principais modelos de causalidade epidemiolóxica	• PE.12	S	3
CA1.13 Consultáronse estudos epidemiolóxicos relacionados cos problemas de saúde de etioloxía ambiental	• PE.13	S	3
CA1.14 Utilizouse a terminoloxía básica relacionada coa saúde pública, a promoción e a educación para a saúde	• PE.14	S	3
CA1.15 Enumeráronse os principais sistemas de información utilizados nunha rede de vixilancia epidemiolóxica	• PE.15	S	3
CA1.16 Analizouse a Rede galega de vixilancia en saúde pública	• PE.16	S	3
CA2.1 Diferenciouse entre promoción da saúde e prevención da doenza	• PE.17	S	3
CA2.2 Identifícaronse as características dos plans e dos programas de saúde, tendo en conta a incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e da alimentación en Galicia	• PE.18	S	3
CA2.3 Definíronse as prioridades e os obxectivos nun plan ou programa de educación para a saúde	• PE.19	S	3
CA2.4 Descríbense as fases na planificación e no deseño de actividades de educación sanitaria	• PE.20	S	3
CA2.5 Identifícaronse os factores ambientais e os problemas de saúde para tratar en distintos contextos	• PE.21	S	4
CA2.6 Deseñáronse instrumentos para obter información sobre saúde e doenza de persoas e colectivos, e programáronse as fases de aplicación de entrevistas, enquisas e cuestionarios, de acordo co tamaño da mostra e co tempo previsto	• PE.22	S	4
CA2.7 Seleccionáronse as fontes documentais de apoio segundo o tipo e as características do estudo que cumpra realizar	• PE.23	S	4
CA2.8 Caracterizouse o grupo diana e identifícaronse hábitos e condutas non saudables	• PE.24	S	4
CA2.9 Determinouse o nivel de formación e motivación do grupo	• PE.25	S	4
CA2.10 Propuxéronse actividades educativas adaptadas ás características do grupo, para modificar os seus comportamentos	• PE.26	S	4
CA2.11 Analizouse o concepto de educación para a sustentabilidade e describíronse os obxectivos de desenvolvemento sustentable	• PE.27	S	4
CA2.12 Identifícaronse os principais problemas ambientais de Galicia	• PE.28	S	4
CA2.13 Caracterizáronse os modelos e os sistemas de consumo	• PE.29	S	4
CA2.14 Realizáronse propostas para un consumo responsable	• PE.30	S	4
TOTAL			100

4.2.e) Contidos

Contidos
Saúde pública e sanidade ambiental. 0Epidemioloxía ambiental. Método epidemiolóxico. Modelos de causalidade epidemiolóxica (tríade ecolóxica e cadea epidemiolóxica). Variables epidemiolóxicas. Rede de vixilancia epidemiolóxica. Notificación das doenzas e dos brotes epidémicos. Doenzas de declaración obrigatoria. Boletíns epidemiolóxicos. Emerxencias ambientais e sanitarias. Vixilancia internacional: OMS e Regulamento sanitario internacional. Rede galega de vixilancia en saúde pública. Evolución histórica de saúde e doenza. Determinantes da saúde e da doenza. Informe Lalonde.

Contidos
<p>Factores determinantes da saúde con especial incidencia en Galicia.</p> <p>Indicadores xerais do nivel de saúde e características sociosanitarias da poboación.</p> <p>Incidencia e prevalencia.</p> <p>Fases da historia natural da doenza. Niveis de prevención: primaria, secundaria e terciaria.</p> <p>Promoción da saúde. Carta de Ottawa.</p> <p>Factores de risco ambiental e saúde. Características dos factores de risco. Riscos sinérxicos e competitivos. Relación entre risco relativo e risco absoluto. Factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais.</p> <p>Plans e programas de promoción da saúde: principios e obxectivos. Diferenza entre promoción da saúde e prevención da doenza. Ámbitos de actuación. Metodoloxía e estratexias.</p> <p>Educación para a saúde: obxectivos e contidos. Áreas de aplicación. Hábitos e condutas non saudables; modificación dos comportamentos. Incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e a alimentación en Galicia.</p> <p>Instrumentos e estratexias en actividades de educación e promoción da saúde. Formulación de obxectivos. Deseño e secuenciación de actividades. Recursos.</p> <p>Educación ambiental e desenvolvemento sustentable: principios básicos, fins e obxectivos. Educación para a sustentabilidade. Principais problemas ambientais de Galicia.</p> <p>Modelos e sistemas de consumo. Educación para o consumo responsable.</p> <p>Estudo do grupo diana: criterios de selección e establecemento dunha mostra.</p> <p>Fontes de información e documentación. Métodos e técnicas de recollida de información en promoción da saúde e educación sanitaria e ambiental: entrevistas, cuestionarios e enquisas de saúde (ENSE e OMS). Centros de recursos de información e documentación ambiental (bases de datos e fondos documentais).</p>

4.2.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Agentes químicos					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.23 	3,0
Radiaciones					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.7 • PE.19 • PE.24 	3,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Agentes físicos					<ul style="list-style-type: none"> • PE.6 • PE.12 • PE.18 • PE.20 • PE.21 • PE.25 • PE.26 • PE.27 • PE.28 • PE.29 • PE.30 	3,0
Enfermedades profesionales					<ul style="list-style-type: none"> • PE.8 • PE.9 • PE.10 • PE.11 • PE.13 • PE.14 • PE.15 • PE.16 • PE.17 • PE.22 	2,0
TOTAL						11,0

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Ecología	11

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Caracteriza actividades de vixilancia epidemiolóxica, tendo en conta a relación entre os riscos ambientais e a saúde das persoas e da comunidade	SI
RA2 - Planifica actividades de educación sanitaria e ambiental en función do grupo diana, seguindo plans e programas de promoción da saúde establecidos	SI

4.3.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer los componentes del ecosistema	1	Ecosistemas	2,0
2.1 Aplicar correctamente el método científico	2	Método científico en el ecosistema	2,0
3.1 Ver como los factores ambientales influyen en la distribución de los organismos	3	Factores ambientales	2,0
4.1 Identificar y calcular los diferentes parámetros tróficos	4	Parámetros tróficos	2,0
5.1 Conocer los ciclos biogeoquímicos más importantes	5	Ciclos biogeoquímicos	3,0
TOTAL			11

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Enumeráronse os servizos da sanidade ambiental	• PE.1	S	3
CA1.2 Analizouse a evolución histórica dos conceptos de saúde e doenza	• PE.2	S	3
CA1.3 Analizáronse factores determinantes da saúde cunha especial incidencia en Galicia	• PE.3	S	3
CA1.4 Clasificáronse os determinantes de saúde e doenza	• PE.4	S	3
CA1.5 Describíronse os indicadores xerais do nivel de saúde da poboación	• PE.5	S	3
CA1.6 Describíronse as fases da historia natural da doenza e explicáronse os tipos de prevención en saúde pública	• PE.6	S	3
CA1.7 Analizouse a Carta de Ottawa e o significado de promoción da saúde	• PE.7	S	3
CA1.8 Enumeráronse os factores de risco ambientais que inciden sobre a saúde	• PE.8	S	3
CA1.9 Diferenciáronse risco sinérxico, competitivo, relativo e absoluto	• PE.9	S	3
CA1.10 Describíronse os principais factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais	• PE.10	S	3
CA1.11 Identificáronse as características da epidemioloxía ambiental e describiuse o método epidemiolóxico	• PE.11	S	3

Critérios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.12 Explicáronse os principais modelos de causalidade epidemiolóxica	● PE.12	S	3
CA1.13 Consultáronse estudos epidemiolóxicos relacionados cos problemas de saúde de etioloxía ambiental	● PE.13	S	3
CA1.14 Utilizouse a terminoloxía básica relacionada coa saúde pública, a promoción e a educación para a saúde	● PE.14	S	3
CA1.15 Enumeráronse os principais sistemas de información utilizados nunha rede de vixilancia epidemiolóxica	● PE.15	S	3
CA1.16 Analizouse a Rede galega de vixilancia en saúde pública	● PE.16	S	3
CA2.1 Diferenciouse entre promoción da saúde e prevención da doenza	● PE.17	S	3
CA2.2 Identificáronse as características dos plans e dos programas de saúde, tendo en conta a incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e da alimentación en Galicia	● PE.18	S	3
CA2.3 Definíronse as prioridades e os obxectivos nun plan ou programa de educación para a saúde	● PE.19	S	3
CA2.4 Describíronse as fases na planificación e no deseño de actividades de educación sanitaria	● PE.20	S	3
CA2.5 Identificáronse os factores ambientais e os problemas de saúde para tratar en distintos contextos	● PE.21	S	4
CA2.6 Deseñáronse instrumentos para obter información sobre saúde e doenza de persoas e colectivos, e programáronse as fases de aplicación de entrevistas, enquisas e cuestionarios, de acordo co tamaño da mostra e co tempo previsto	● PE.22	S	4
CA2.7 Seleccionáronse as fontes documentais de apoio segundo o tipo e as características do estudo que cumpra realizar	● PE.23	S	4
CA2.8 Caracterizouse o grupo diana e identificáronse hábitos e condutas non saudables	● PE.24	S	4
CA2.9 Determinouse o nivel de formación e motivación do grupo	● PE.25	S	4
CA2.10 Propuxéronse actividades educativas adaptadas ás características do grupo, para modificar os seus comportamentos	● PE.26	S	4
CA2.11 Analizouse o concepto de educación para a sustentabilidade e describíronse os obxectivos de desenvolvemento sustentable	● PE.27	S	4
CA2.12 Identificáronse os principais problemas ambientais de Galicia	● PE.28	S	4
CA2.13 Caracterizáronse os modelos e os sistemas de consumo	● PE.29	S	4
CA2.14 Realizáronse propostas para un consumo responsable	● PE.30	S	4
TOTAL			100

4.3.e) Contidos

Contidos
Saúde pública e sanidade ambiental. 0Epidemioloxía ambiental. Método epidemiolóxico. Modelos de causalidade epidemiolóxica (tríade ecolóxica e cadea epidemiolóxica). Variables epidemiolóxicas. Rede de vixilancia epidemiolóxica. Notificación das doenzas e dos brotes epidémicos. Doenzas de declaración obrigatoria. Boletíns epidemiolóxicos. Emerxencias ambientais e sanitarias. Vixilancia internacional: OMS e Regulamento sanitario internacional. Rede galega de vixilancia en saúde pública. Evolución histórica de saúde e doenza. Determinantes da saúde e da doenza. Informe Lalonde.

Contidos
<p>Factores determinantes da saúde con especial incidencia en Galicia.</p> <p>Indicadores xerais do nivel de saúde e características sociosanitarias da poboación.</p> <p>Incidencia e prevalencia.</p> <p>Fases da historia natural da doenza. Niveis de prevención: primaria, secundaria e terciaria.</p> <p>Promoción da saúde. Carta de Ottawa.</p> <p>Factores de risco ambiental e saúde. Características dos factores de risco. Riscos sinérxicos e competitivos. Relación entre risco relativo e risco absoluto. Factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais.</p> <p>Plans e programas de promoción da saúde: principios e obxectivos. Diferenza entre promoción da saúde e prevención da doenza. Ámbitos de actuación. Metodoloxía e estratexias.</p> <p>Educación para a saúde: obxectivos e contidos. Áreas de aplicación. Hábitos e condutas non saudables; modificación dos comportamentos. Incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e a alimentación en Galicia.</p> <p>Instrumentos e estratexias en actividades de educación e promoción da saúde. Formulación de obxectivos. Deseño e secuenciación de actividades. Recursos.</p> <p>Educación ambiental e desenvolvemento sustentable: principios básicos, fins e obxectivos. Educación para a sustentabilidade. Principais problemas ambientais de Galicia.</p> <p>Modelos e sistemas de consumo. Educación para o consumo responsable.</p> <p>Estudo do grupo diana: criterios de selección e establecemento dunha mostra.</p> <p>Fontes de información e documentación. Métodos e técnicas de recollida de información en promoción da saúde e educación sanitaria e ambiental: entrevistas, cuestionarios e enquisas de saúde (ENSE e OMS). Centros de recursos de información e documentación ambiental (bases de datos e fondos documentais).</p>

4.3.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Ecosistemas					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.17 • PE.26 	2,0
Método científico en el ecosistema					<ul style="list-style-type: none"> • PE.3 • PE.18 • PE.27 	2,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Factores ambientais					<ul style="list-style-type: none"> • PE.4 • PE.8 • PE.9 • PE.10 • PE.11 • PE.17 • PE.19 • PE.20 • PE.21 • PE.22 • PE.23 • PE.24 • PE.28 • PE.30 	2,0
Parámetros tróficos					<ul style="list-style-type: none"> • PE.5 • PE.7 • PE.12 • PE.16 • PE.25 • PE.29 	2,0
Ciclos biogeoquímicos					<ul style="list-style-type: none"> • PE.6 • PE.13 • PE.14 • PE.15 • PE.30 	3,0

	TOTAL	11,0
--	-------	------

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Epidemiología e Información Sanitaria	11

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Caracteriza actividades de vixilancia epidemiolóxica, tendo en conta a relación entre os riscos ambientais e a saúde das persoas e da comunidade	SI
RA2 - Planifica actividades de educación sanitaria e ambiental en función do grupo diana, seguindo plans e programas de promoción da saúde establecidos	SI

4.4.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer el método epidemiológico	1	Método epidemiológico	1,0
2.1 Clasificar a los estudios epidemiológicos	2	Estudios epidemiológicos	2,0
3.1 Identificar los componentes de esta teoría	3	Teoría de la causalidad	2,0
4.1 Conocer los tipos de estudios	4	Epidemiología experimental	2,0
5.1 Conocer los tipos de estudios	5	Epidemiología descriptiva	1,0
6.1 Conocer los tipos de estudios	6	Epidemiología analítica	2,0
7.1 Conocer a los participantes en el proceso de comunicación	7	Información sanitaria	1,0
TOTAL			11

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Enumeráronse os servizos da sanidade ambiental	• PE.1	S	3
CA1.2 Analizouse a evolución histórica dos conceptos de saúde e doenza	• PE.2	S	3
CA1.3 Analizáronse factores determinantes da saúde cunha especial incidencia en Galicia	• PE.3	S	3
CA1.4 Clasificáronse os determinantes de saúde e doenza	• PE.4	S	3
CA1.5 Descríbense os indicadores xerais do nivel de saúde da poboación	• PE.5	S	3
CA1.6 Descríbense as fases da historia natural da doenza e explicáronse os tipos de prevención en saúde pública	• PE.6	S	3
CA1.7 Analizouse a Carta de Ottawa e o significado de promoción da saúde	• PE.7	S	3
CA1.8 Enumeráronse os factores de risco ambientais que inciden sobre a saúde	• PE.8	S	3
CA1.9 Diferenciáronse risco sinérxico, competitivo, relativo e absoluto	• PE.9	S	3

Critérios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA1.10 Descríbense os principais factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais	• PE.10	S	3
CA1.11 Identifícanse as características da epidemioloxía ambiental e describiuse o método epidemiolóxico	• PE.11	S	3
CA1.12 Explicáronse os principais modelos de causalidade epidemiolóxica	• PE.12	S	3
CA1.13 Consultáronse estudos epidemiolóxicos relacionados cos problemas de saúde de etiología ambiental	• PE.13	S	4
CA1.14 Utilizouse a terminoloxía básica relacionada coa saúde pública, a promoción e a educación para a saúde	• PE.14	S	4
CA1.15 Enumeráronse os principais sistemas de información utilizados nunha rede de vixilancia epidemiolóxica	• PE.15	S	4
CA1.16 Analizouse a Rede galega de vixilancia en saúde pública	• PE.16	S	4
CA2.1 Diferenciouse entre promoción da saúde e prevención da doenza	• PE.17	S	4
CA2.2 Identifícanse as características dos plans e dos programas de saúde, tendo en conta a incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e da alimentación en Galicia	• PE.18	S	4
CA2.3 Definíronse as prioridades e os obxectivos nun plan ou programa de educación para a saúde	• PE.19	S	4
CA2.4 Descríbense as fases na planificación e no deseño de actividades de educación sanitaria	• PE.20	S	3
CA2.5 Identifícanse os factores ambientais e os problemas de saúde para tratar en distintos contextos	• PE.21	S	3
CA2.6 Deseñáronse instrumentos para obter información sobre saúde e doenza de persoas e colectivos, e programáronse as fases de aplicación de entrevistas, enquisas e cuestionarios, de acordo co tamaño da mostra e co tempo previsto	• PE.22	S	3
CA2.7 Seleccionáronse as fontes documentais de apoio segundo o tipo e as características do estudo que cumpra realizar	• PE.23	S	3
CA2.8 Caracterizouse o grupo diana e identifícanse hábitos e condutas non saudables	• PE.24	S	3
CA2.9 Determinouse o nivel de formación e motivación do grupo	• PE.25	S	3
CA2.10 Propuxéronse actividades educativas adaptadas ás características do grupo, para modificar os seus comportamentos	• PE.26	S	3
CA2.11 Analizouse o concepto de educación para a sustentabilidade e describíronse os obxectivos de desenvolvemento sustentable	• PE.27	S	3
CA2.12 Identifícanse os principais problemas ambientais de Galicia	• PE.28	S	4
CA2.13 Caracterizáronse os modelos e os sistemas de consumo	• PE.29	S	4
CA2.14 Realizáronse propostas para un consumo responsable	• PE.30	S	4
TOTAL			100

4.4.e) Contidos

Contidos
Saúde pública e sanidade ambiental.
0Epidemioloxía ambiental. Método epidemiolóxico. Modelos de causalidade epidemiolóxica (tríade ecolóxica e cadea epidemiolóxica). Variables epidemiolóxicas.
Rede de vixilancia epidemiolóxica. Notificación das doenzas e dos brotes epidémicos. Doenzas de declaración obrigatoria. Boletíns epidemiolóxicos. Emerxencias ambientais e sanitarias. Vixilancia internacional: OMS e Regulamento sanitario internacional. Rede galega de vixilancia en saúde pública.

Contidos
<p>Evolución histórica de saúde e doenza.</p> <p>Determinantes da saúde e da doenza. Informe Lalonde.</p> <p>Factores determinantes da saúde con especial incidencia en Galicia.</p> <p>Indicadores xerais do nivel de saúde e características sociosanitarias da poboación.</p> <p>Incidencia e prevalencia.</p> <p>Fases da historia natural da doenza. Niveis de prevención: primaria, secundaria e terciaria.</p> <p>Promoción da saúde. Carta de Ottawa.</p> <p>Factores de risco ambiental e saúde. Características dos factores de risco. Riscos sinérxicos e competitivos. Relación entre risco relativo e risco absoluto. Factores de risco relacionados con estados fisiopatolóxicos especiais.</p> <p>Plans e programas de promoción da saúde: principios e obxectivos. Diferenza entre promoción da saúde e prevención da doenza. Ámbitos de actuación. Metodoloxía e estratexias.</p> <p>Educación para a saúde: obxectivos e contidos. Áreas de aplicación. Hábitos e condutas non saudables; modificación dos comportamentos. Incidencia sobre a saúde dos padróns culturais e a alimentación en Galicia.</p> <p>Instrumentos e estratexias en actividades de educación e promoción da saúde. Formulación de obxectivos. Deseño e secuenciación de actividades. Recursos.</p> <p>Educación ambiental e desenvolvemento sustentable: principios básicos, fins e obxectivos. Educación para a sustentabilidade. Principais problemas ambientais de Galicia.</p> <p>Modelos e sistemas de consumo. Educación para o consumo responsable.</p> <p>Estudo do grupo diana: criterios de selección e establecemento dunha mostra.</p> <p>Fontes de información e documentación. Métodos e técnicas de recollida de información en promoción da saúde e educación sanitaria e ambiental: entrevistas, cuestionarios e enquisas de saúde (ENSE e OMS). Centros de recursos de información e documentación ambiental (bases de datos e fondos documentais).</p>

4.4.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos			
Método epidemiolóxico					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.15 • PE.17 • PE.18 	1,0
Estudios epidemiolóxicos					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.24 	2,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Teoría de la causalidad					<ul style="list-style-type: none"> • PE.3 • PE.16 • PE.17 • PE.25 • PE.26 • PE.27 • PE.28 	2,0
Epidemiología experimental					<ul style="list-style-type: none"> • PE.4 • PE.18 • PE.29 	2,0
Epidemiología descriptiva					<ul style="list-style-type: none"> • PE.5 • PE.13 • PE.14 • PE.19 • PE.30 	1,0
Epidemiología analítica					<ul style="list-style-type: none"> • PE.6 • PE.8 • PE.12 • PE.15 • PE.16 • PE.20 • PE.27 	2,0

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Información sanitaria					<ul style="list-style-type: none"> • PE.7 • PE.9 • PE.10 • PE.11 • PE.21 • PE.22 • PE.23 • PE.27 • PE.28 • PE.29 	1,0
TOTAL						11,0

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Evaluación del impacto ambiental	11

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Aplica técnicas de avaliación de programas de educación sanitaria, tendo en conta a relación entre os obxectivos e os resultados obtidos	SI

4.5.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Concer la legislación	1	Legislación	3,0
2.1 Definir palabras claves	2	Conceptos	3,0
3.1 Conocer las etapas del procedimiento administrativo 3.2 Realizar un estudio completo del impacto ambiental	3	Evaluación del impacto ambiental	3,0
4.1 Analizar el proyecto presentado	4	Descripción de proyecto	2,0
TOTAL			11

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA5.1 Seleccionáronse os obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.1	S	11
CA5.2 Formuláronse criterios para avaliar a consecución dos obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.2	S	11
CA5.3 Determináronse os aspectos do programa ou da actividade de educación sanitaria que deben ser avaliados	• PE.3	S	11
CA5.4 Seleccionáronse ou, de ser o caso, deseñáronse instrumentos para a avaliación de actividades de educación sanitaria	• PE.4	S	11
CA5.5 Utilizáronse os instrumentos para a avaliación das actividades desenvolvidas no programa de educación sanitaria	• PE.5	S	11
CA5.6 Analizáronse e interpretáronse os resultados do programa de educación sanitaria	• PE.6	S	11
CA5.7 Elaboráronse informes dos resultados do programa de educación sanitaria	• PE.7	S	11
CA5.8 Establecéronse medidas correctoras e de reforzo para casos en que non se consigan os obxectivos previstos	• PE.8	S	11
CA5.9 Xustificouse a importancia da avaliación de resultados na aplicación de programas de educación sanitaria	• PE.9	S	12
TOTAL			100

4.5.e) Contidos

Contidos
Obxectivos e funcións da avaliación de programas de educación sanitaria.
Tipos de avaliación de programas de educación sanitaria. Características.
Criterios de avaliación de programas de educación sanitaria.
Procedementos e estratexias de avaliación de actividades de educación sanitaria.
Técnicas e instrumentos de investigación e avaliación dos programas de educación sanitaria.
Rexistro, análise e interpretación dos resultados dos programas de educación sanitaria: cambios nos hábitos da poboación. Elaboración de informes dos resultados.
Medidas correctoras e de reforzo.

4.5.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Legislación					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.3 	3,0
Conceptos					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.4 • PE.6 • PE.8 	3,0
Evaluación del impacto ambiental					<ul style="list-style-type: none"> • PE.5 	3,0
Descripción de proyecto					<ul style="list-style-type: none"> • PE.6 • PE.7 • PE.8 • PE.9 	2,0
TOTAL						11,0

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Auditoría ambiental	11

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Aplica técnicas de avaliación de programas de educación sanitaria, tendo en conta a relación entre os obxectivos e os resultados obtidos	SI

4.6.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer que es la auditoría ambiental	1	Concepto y ventajas	2,0
2.1 Definir los objetivos de la auditoría ambiental	2	Objetivos	3,0
3.1 Distinguir entre auditoría ambiental y evaluación del impacto ambiental	3	Diferencia entre AA y EIA	2,0
4.1 Conocer que son las ecoauditorías de conformidad y responsabilidad	4	Tipos	2,0
4.2 Conocer que son las eucoauditorías operacionales			
5.1 Distinguir las tres etapas: preauditoría, auditoría y postauditoría	5	Etapas	2,0
TOTAL			11

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA5.1 Seleccionáronse os obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.1	S	11
CA5.2 Formuláronse criterios para avaliar a consecución dos obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.2	S	11
CA5.3 Determináronse os aspectos do programa ou da actividade de educación sanitaria que deben ser avaliados	• PE.3	S	11
CA5.4 Seleccionáronse ou, de ser o caso, deseñáronse instrumentos para a avaliación de actividades de educación sanitaria	• PE.4	S	11
CA5.5 Utilizáronse os instrumentos para a avaliación das actividades desenvolvidas no programa de educación sanitaria	• PE.5	S	11
CA5.6 Analizáronse e interpretáronse os resultados do programa de educación sanitaria	• PE.6	S	11
CA5.7 Elaboráronse informes dos resultados do programa de educación sanitaria	• PE.7	S	11
CA5.8 Establecéronse medidas correctoras e de reforzo para casos en que non se consigan os obxectivos previstos	• PE.8	S	11
CA5.9 Xustificouse a importancia da avaliación de resultados na aplicación de programas de educación sanitaria	• PE.9	S	12
TOTAL			100

4.6.e) Contidos

Contidos
Obxectivos e funcións da avaliación de programas de educación sanitaria.
Tipos de avaliación de programas de educación sanitaria. Características.
Criterios de avaliación de programas de educación sanitaria.
Procedementos e estratexias de avaliación de actividades de educación sanitaria.
Técnicas e instrumentos de investigación e avaliación dos programas de educación sanitaria.
Rexistro, análise e interpretación dos resultados dos programas de educación sanitaria: cambios nos hábitos da poboación. Elaboración de informes dos resultados.
Medidas correctoras e de reforzo.

4.6.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Concepto y ventajas					• PE.1	2,0
Objetivos					• PE.2 • PE.3	3,0
Diferencia entre AA y EIA					• PE.4	2,0
Tipos					• PE.5 • PE.6 • PE.8 • PE.9	2,0
Etapas					• PE.7	2,0
TOTAL						11,0

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	Certificación, normalización y acreditación	11

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Aplica técnicas de avaliación de programas de educación sanitaria, tendo en conta a relación entre os obxectivos e os resultados obtidos	SI

4.7.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer palabras clave	1	Conceptos	3,0
2.1 Conocer las normas	2	Familia de normas ISO 9000	4,0
3.1 Conocer las normas	3	Familia de normas ISO 14000	4,0
TOTAL			11

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA5.1 Seleccionáronse os obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.1	S	11
CA5.2 Formuláronse criterios para avaliar a consecución dos obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.2	S	11
CA5.3 Determináronse os aspectos do programa ou da actividade de educación sanitaria que deben ser avaliados	• PE.3	S	11
CA5.4 Seleccionáronse ou, de ser o caso, deseñáronse instrumentos para a avaliación de actividades de educación sanitaria	• PE.4	S	11
CA5.5 Utilizáronse os instrumentos para a avaliación das actividades desenvolvidas no programa de educación sanitaria	• PE.5	S	11
CA5.6 Analizáronse e interpretáronse os resultados do programa de educación sanitaria	• PE.6	S	11
CA5.7 Elaboráronse informes dos resultados do programa de educación sanitaria	• PE.7	S	11
CA5.8 Establecéronse medidas correctoras e de reforzo para casos en que non se consigan os obxectivos previstos	• PE.8	S	11
CA5.9 Xustificouse a importancia da avaliación de resultados na aplicación de programas de educación sanitaria	• PE.9	S	12
TOTAL			100

4.7.e) Contidos

Contidos
Obxectivos e funcións da avaliación de programas de educación sanitaria.
Tipos de avaliación de programas de educación sanitaria. Características.

Contidos
Criterios de avaliación de programas de educación sanitaria.
Procedementos e estratexias de avaliación de actividades de educación sanitaria.
Técnicas e instrumentos de investigación e avaliación dos programas de educación sanitaria.
Rexistro, análise e interpretación dos resultados dos programas de educación sanitaria: cambios nos hábitos da poboación. Elaboración de informes dos resultados.
Medidas correctoras e de reforzo.

4.7.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos			
Conceptos					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.3 • PE.4 	3,0
Familia de normas ISO 9000					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 • PE.9 	4,0
Familia de normas ISO 14000					<ul style="list-style-type: none"> • PE.3 • PE.8 	4,0
TOTAL						11,0

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	Recursos naturais	11

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Aplica técnicas de avaliación de programas de educación sanitaria, tendo en conta a relación entre os obxectivos e os resultados obtidos	SI

4.8.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer los tipos de recursos naturales que existen y sus limitaciones	1	Tipos de recursos naturales	3,0
2.1 Diferenciar entre los diferentes tipos de energías renovables	2	Recursos renovables	4,0
3.1 Diferenciar entre los diferentes tipos de energías no renovables	3	Recursos no renovables	4,0
TOTAL			11

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA5.1 Seleccionáronse os obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.1	S	11
CA5.2 Formuláronse criterios para avaliar a consecución dos obxectivos do programa ou da actividade de educación sanitaria	• PE.2	S	11
CA5.3 Determináronse os aspectos do programa ou da actividade de educación sanitaria que deben ser avaliados	• PE.3	S	11
CA5.4 Seleccionáronse ou, de ser o caso, deseñáronse instrumentos para a avaliación de actividades de educación sanitaria	• PE.4	S	11
CA5.5 Utilizáronse os instrumentos para a avaliación das actividades desenvolvidas no programa de educación sanitaria	• PE.5	S	11
CA5.6 Analizáronse e interpretáronse os resultados do programa de educación sanitaria	• PE.6	S	11
CA5.7 Elaboráronse informes dos resultados do programa de educación sanitaria	• PE.7	S	11
CA5.8 Establecéronse medidas correctoras e de reforzo para casos en que non se consigan os obxectivos previstos	• PE.8	S	11
CA5.9 Xustificouse a importancia da avaliación de resultados na aplicación de programas de educación sanitaria	• PE.9	S	12
TOTAL			100

4.8.e) Contidos

Contidos
Obxectivos e funcións da avaliación de programas de educación sanitaria.
Tipos de avaliación de programas de educación sanitaria. Características.

Contidos
Criterios de avaliación de programas de educación sanitaria.
Procedementos e estratexias de avaliación de actividades de educación sanitaria.
Técnicas e instrumentos de investigación e avaliación dos programas de educación sanitaria.
Rexistro, análise e interpretación dos resultados dos programas de educación sanitaria: cambios nos hábitos da poboación. Elaboración de informes dos resultados.
Medidas correctoras e de reforzo.

4.8.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Tipos de recursos naturais					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 	3,0
Recursos renovables					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.6 • PE.9 	4,0
Recursos no renovables					<ul style="list-style-type: none"> • PE.5 • PE.7 • PE.8 	4,0
TOTAL						11,0

4.9.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
9	La comunicación	10

4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Prepara a información para transmitir sobre os problemas de saúde relacionados co ambiente, e selecciona os contidos en función do grupo diana	SI
RA4 - Selecciona técnicas de comunicación e adaptaas ás características do grupo ao que se dirixen as actividades de promoción da saúde	SI

4.9.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer los componentes de la comunicación	1	Introducción	5,0
2.1 Diferenciar entre técnicas habladas y escritas	2	Técnicas de información	5,0
TOTAL			10

4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA3.1 Identifícaronse as características do grupo diana	• PE.1	S	5
CA3.2 Descríbense os obxectivos da información que cumpra transmitir	• PE.2	S	5
CA3.3 Analizáronse as dificultades de comprensión dos coñecementos que se vaian transmitir	• PE.3	S	5
CA3.4 Seleccionouse e adaptouse a información segundo o grupo receptor	• PE.4	S	5
CA3.5 Organizáronse os contidos das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.5	S	5
CA3.6 Secuenciáronse e temporalizáronse as actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.6	S	5
CA3.7 Identifícaronse os recursos necesarios para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.7	S	5
CA3.8 Elaboráronse materiais de traballo en función do grupo diana	• PE.8	S	5
CA3.9 Utilizáronse técnicas de animación e dinámica de grupos para difundir os coñecementos en materia de saúde ambiental	• PE.9	S	5
CA3.10 Seleccionáronse recursos didácticos en función de cada actividade de promoción e educación para a saúde e do contorno próximo	• PE.10	S	5
CA4.1 Definíronse as características da información para transmitir nas actividades de promoción da saúde	• PE.11	S	5
CA4.2 Definíronse as características do asesoramento nas actividades de promoción da saúde	• PE.12	S	5
CA4.3 Descríbense as técnicas de comunicación, as súas fases e os seus requisitos	• PE.13	S	5
CA4.4 Analizáronse os tipos de linguaxe e as estratexias para unha boa comunicación, e describíronse os factores que facilitan esa comunicación	• PE.14	S	5

Crterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.5 Establecéronse as diferenzas entre as canles comunicativas e os tipos de comunicación	• PE.15	S	6
CA4.6 Utilizáronse técnicas de motivación e reforzo en distintas situacións	• PE.16	S	6
CA4.7 Aplicáronse técnicas de comunicación adaptadas aos contidos que cumpra transmitir, á súa finalidade e ás características das persoas receptoras, para asegurar a eficacia do proceso	• PE.17	S	6
CA4.8 Identificáronse técnicas de modificación de comportamento no ámbito da promoción da saúde	• PE.18	S	6
CA4.9 Informeuse de xeito claro, correcto e adaptado a diferentes situacións	• PE.19	S	6
TOTAL			100

4.9.e) Contidos

Contidos
<p>Características e identificación do grupo. Fontes documentais. Selección e baleiramento da información significativa.</p> <p>Contidos para a prevención dos problemas de saúde asociados aos riscos ambientais: obxectivos, tipo e características da información para transmitir ou da formación para levar a cabo. Adaptación de contidos a distintos grupos receptores: identificación de dificultades.</p> <p>Secuencia e temporalización das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Recursos humanos e materiais para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Elaboración de material de traballo para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Tecnoloxías na educación sanitaria.</p> <p>Técnicas de grupo aplicadas á educación sanitaria: conferencia, traballo en grupo, comisións de traballo, seminarios e estudo de casos.</p> <p>Recursos didácticos en actividades de promoción e educación para a saúde: internet, medios audiovisuais e posibilidades do contorno próximo (análise, valor e puntos de interese).</p> <p>Características da información en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Técnicas de modificación da conduta aplicadas á educación para a saúde.</p> <p>Características do asesoramento en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Información e comunicación. Elementos que constitúen a comunicación. Tipos de comunicación. Canles de comunicación específicas para cada situación. Barreiras, interferencias e distorsións na comunicación.</p> <p>Técnicas de comunicación e de información. Comunicación verbal e non verbal. Fases da comunicación. Métodos e formas de transmisión de información. Técnicas de expresión oral, escrita e plástica. Factores que facilitan a comunicación interpersonal (nivel cognitivo, nivel actitudinal e nivel condutual).</p> <p>Habilidades necesarias para a comunicación.</p> <p>Interferencias na comunicación.</p> <p>Motivación. Teorías da motivación. Motivación e xerarquía de necesidades. Factores que favorecen a motivación.</p> <p>Técnicas e estratexias de motivación e reforzo.</p> <p>Técnicas de animación e dinámica de grupo aplicadas á educación para a saúde en función do colectivo receptor.</p>

4.9.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Introducción					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.7 • PE.10 • PE.11 • PE.12 • PE.13 • PE.15 • PE.17 	5,0
Técnicas de información					<ul style="list-style-type: none"> • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.8 • PE.9 • PE.14 • PE.16 • PE.18 • PE.19 	5,0
TOTAL						10,0

4.10.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
10	Elaboración de material didáctico multimedia	10

4.10.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Prepara a información para transmitir sobre os problemas de saúde relacionados co ambiente, e selecciona os contidos en función do grupo diana	SI
RA4 - Selecciona técnicas de comunicación e adaptaas ás características do grupo ao que se dirixen as actividades de promoción da saúde	SI

4.10.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer el concepto de multimedia	1	Definición de multimedia	2,0
2.1 Producir material multimedia	2	Criterios para la elaboración de material didáctico multimedia	2,0
2.2 Conocer estrategias para el material			
3.1 Saber usarlo	3	Uso del retroproyector	2,0
4.1 Conocer ventajas y desventajas de las presentaciones	4	Uso de las presentaciones	2,0
4.2 Ser capaz de realizar una presentación			
5.1 Conocer software para realizar mapas conceptuales	5	Mapas conceptuales	2,0
TOTAL			10

4.10.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA3.1 Identifícaronse as características do grupo diana	• PE.1	S	5
CA3.2 Descríbense os obxectivos da información que cumpra transmitir	• PE.2	S	5
CA3.3 Analizáronse as dificultades de comprensión dos coñecementos que se vaian transmitir	• PE.3	S	5
CA3.4 Seleccionouse e adaptouse a información segundo o grupo receptor	• PE.4	S	5
CA3.5 Organizáronse os contidos das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.5	S	5
CA3.6 Secuenciáronse e temporalizáronse as actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.6	S	5
CA3.7 Identifícaronse os recursos necesarios para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.7	S	5
CA3.8 Elaboráronse materiais de traballo en función do grupo diana	• PE.8	S	5
CA3.9 Utilizáronse técnicas de animación e dinámica de grupos para difundir os coñecementos en materia de saúde ambiental	• PE.9	S	5

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA3.10 Seleccionáronse recursos didácticos en función de cada actividade de promoción e educación para a saúde e do contorno próximo	• PE.10	S	5
CA4.1 Definíronse as características da información para transmitir nas actividades de promoción da saúde	• PE.11	S	5
CA4.2 Definíronse as características do asesoramento nas actividades de promoción da saúde	• PE.12	S	5
CA4.3 Descríbironse as técnicas de comunicación, as súas fases e os seus requisitos	• PE.13	S	5
CA4.4 Analizáronse os tipos de linguaxe e as estratexias para unha boa comunicación, e describíronse os factores que facilitan esa comunicación	• PE.14	S	6
CA4.5 Establecéronse as diferenzas entre as canles comunicativas e os tipos de comunicación	• PE.15	S	6
CA4.6 Utilizáronse técnicas de motivación e reforzo en distintas situacións	• PE.16	S	6
CA4.7 Aplicáronse técnicas de comunicación adaptadas aos contidos que cumpra transmitir, á súa finalidade e ás características das persoas receptoras, para asegurar a eficacia do proceso	• PE.17	S	6
CA4.8 Identificáronse técnicas de modificación de comportamento no ámbito da promoción da saúde	• PE.18	S	5
CA4.9 Informouse de xeito claro, correcto e adaptado a diferentes situacións	• PE.19	S	6
TOTAL			100

4.10.e) Contidos

Contidos
<p>Características e identificación do grupo. Fontes documentais. Selección e baleiramento da información significativa.</p> <p>Contidos para a prevención dos problemas de saúde asociados aos riscos ambientais: obxectivos, tipo e características da información para transmitir ou da formación para levar a cabo. Adaptación de contidos a distintos grupos receptores: identificación de dificultades.</p> <p>Secuencia e temporalización das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Recursos humanos e materiais para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Elaboración de material de traballo para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Tecnoloxías na educación sanitaria.</p> <p>Técnicas de grupo aplicadas á educación sanitaria: conferencia, traballo en grupo, comisións de traballo, seminarios e estudo de casos.</p> <p>Recursos didácticos en actividades de promoción e educación para a saúde: internet, medios audiovisuais e posibilidades do contorno próximo (análise, valor e puntos de interese).</p> <p>Características da información en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Técnicas de modificación da conduta aplicadas á educación para a saúde.</p> <p>Características do asesoramento en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Información e comunicación. Elementos que constitúen a comunicación. Tipos de comunicación. Canles de comunicación específicas para cada situación. Barreiras, interferencias e distorsións na comunicación.</p> <p>Técnicas de comunicación e de información. Comunicación verbal e non verbal. Fases da comunicación. Métodos e formas de transmisión de información. Técnicas de expresión oral, escrita e plástica. Factores que facilitan a comunicación interpersonal (nivel cognitivo, nivel actitudinal e nivel condutual).</p> <p>Habilidades necesarias para a comunicación.</p> <p>Interferencias na comunicación.</p> <p>Motivación. Teorías da motivación. Motivación e xerarquía de necesidades. Factores que favorecen a motivación.</p>

Contidos

Técnicas e estratexias de motivación e reforzo.

Técnicas de animación e dinámica de grupo aplicadas á educación para a saúde en función do colectivo receptor.

4.10.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Definición de multimedia					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.11 	2,0
Criterios para la elaboración de material didáctico multimedia					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.5 • PE.9 • PE.12 • PE.13 • PE.14 	2,0
Uso del retroproyector					<ul style="list-style-type: none"> • PE.3 • PE.4 • PE.6 • PE.7 • PE.8 • PE.10 • PE.15 	2,0
Uso de las presentaciones					<ul style="list-style-type: none"> • PE.16 • PE.17 	2,0
Mapas conceptuales					<ul style="list-style-type: none"> • PE.18 • PE.19 	2,0
TOTAL						10,0

4.11.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
11	Metodoloxía de traballo e deseño de programas en educación para a saúde	10

4.11.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Prepara a información para transmitir sobre os problemas de saúde relacionados co ambiente, e selecciona os contidos en función do grupo diana	SI
RA4 - Selecciona técnicas de comunicación e adaptaas ás características do grupo ao que se dirixen as actividades de promoción da saúde	SI

4.11.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Saber porque elegimos un método	1	Principios del método	2,0
1.2 Conocer las características que debe tener un método de educación para la salud			
2.1 Conocer las fases de la espiral	2	Espiral VJA	3,0
3.1 Saber diseñar un programa	3	Diseño de un program de educación para la salud	3,0
3.2 Conocer las fases del programa			
4.1 Conocer los diferentes campos de aplicación	4	Campos de actuación de educación para la salud	2,0
TOTAL			10

4.11.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA3.1 Identifícaronse as características do grupo diana	• PE.1	S	5
CA3.2 Descríbense os obxectivos da información que cumpra transmitir	• PE.2	S	5
CA3.3 Analizáronse as dificultades de comprensión dos coñecementos que se vaian transmitir	• PE.3	S	5
CA3.4 Seleccionouse e adaptouse a información segundo o grupo receptor	• PE.4	S	5
CA3.5 Organizáronse os contidos das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.5	S	5
CA3.6 Secuenciáronse e temporalizáronse as actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.6	S	5
CA3.7 Identifícaronse os recursos necesarios para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.7	S	5
CA3.8 Elaboráronse materiais de traballo en función do grupo diana	• PE.8	S	5
CA3.9 Utilizáronse técnicas de animación e dinámica de grupos para difundir os coñecementos en materia de saúde ambiental	• PE.9	S	5
CA3.10 Seleccionáronse recursos didácticos en función de cada actividade de promoción e educación para a saúde e do contorno próximo	• PE.10	S	5

Critérios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.1 Definíronse as características da información para transmitir nas actividades de promoción da saúde	• PE.11	S	5
CA4.2 Definíronse as características do asesoramento nas actividades de promoción da saúde	• PE.12	S	5
CA4.3 Descríbironse as técnicas de comunicación, as súas fases e os seus requisitos	• PE.13	S	5
CA4.4 Analizáronse os tipos de linguaxe e as estratexias para unha boa comunicación, e describíronse os factores que facilitan esa comunicación	• PE.14	S	5
CA4.5 Establecéronse as diferenzas entre as canles comunicativas e os tipos de comunicación	• PE.15	S	6
CA4.6 Utilizáronse técnicas de motivación e reforzo en distintas situacións	• PE.16	S	6
CA4.7 Aplicáronse técnicas de comunicación adaptadas aos contidos que cumpra transmitir, á súa finalidade e ás características das persoas receptoras, para asegurar a eficacia do proceso	• PE.17	S	6
CA4.8 Identificáronse técnicas de modificación de comportamento no ámbito da promoción da saúde	• PE.18	S	6
CA4.9 Informouse de xeito claro, correcto e adaptado a diferentes situacións	• PE.19	S	6
TOTAL			100

4.11.e) Contidos

Contidos
<p>Características e identificación do grupo. Fontes documentais. Selección e baleiramento da información significativa.</p> <p>Contidos para a prevención dos problemas de saúde asociados aos riscos ambientais: obxectivos, tipo e características da información para transmitir ou da formación para levar a cabo. Adaptación de contidos a distintos grupos receptores: identificación de dificultades.</p> <p>Secuencia e temporalización das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Recursos humanos e materiais para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Elaboración de material de traballo para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Tecnoloxías na educación sanitaria.</p> <p>Técnicas de grupo aplicadas á educación sanitaria: conferencia, traballo en grupo, comisións de traballo, seminarios e estudo de casos.</p> <p>Recursos didácticos en actividades de promoción e educación para a saúde: internet, medios audiovisuais e posibilidades do contorno próximo (análise, valor e puntos de interese).</p> <p>Características da información en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Técnicas de modificación da conduta aplicadas á educación para a saúde.</p> <p>Características do asesoramento en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Información e comunicación. Elementos que constitúen a comunicación. Tipos de comunicación. Canles de comunicación específicas para cada situación. Barreiras, interferencias e distorsións na comunicación.</p> <p>Técnicas de comunicación e de información. Comunicación verbal e non verbal. Fases da comunicación. Métodos e formas de transmisión de información. Técnicas de expresión oral, escrita e plástica. Factores que facilitan a comunicación interpersonal (nivel cognitivo, nivel actitudinal e nivel condutual).</p> <p>Habilidades necesarias para a comunicación.</p> <p>Interferencias na comunicación.</p> <p>Motivación. Teorías da motivación. Motivación e xerarquía de necesidades. Factores que favorecen a motivación.</p> <p>Técnicas e estratexias de motivación e reforzo.</p>

Contidos

Técnicas de animación e dinámica de grupo aplicadas á educación para a saúde en función do colectivo receptor.

4.11.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Principios del método					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 	2,0
Espiral VJA					<ul style="list-style-type: none"> • PE.2 • PE.3 • PE.11 • PE.13 • PE.14 • PE.16 • PE.18 	3,0
Diseño de un program de educación para la salud					<ul style="list-style-type: none"> • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.8 • PE.9 • PE.10 • PE.12 • PE.15 • PE.17 • PE.19 	3,0
Campos de actuación de educación para la salud					<ul style="list-style-type: none"> • PE.7 	2,0
TOTAL						10,0

4.12.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
12	Programas de protección del medioambiente	10

4.12.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Prepara a información para transmitir sobre os problemas de saúde relacionados co ambiente, e selecciona os contidos en función do grupo diana	SI
RA4 - Selecciona técnicas de comunicación e adaptaas ás características do grupo ao que se dirixen as actividades de promoción da saúde	SI

4.12.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Definir palabras clave	1	Objetivos de la educación ambiental	5,0
2.1 Conocer los contenidos y actividades clave de los programas de protección del medioambiente	2	Contenidos y actividades	5,0
TOTAL			10

4.12.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exigibles	Peso cualificación (%)
CA3.1 Identifícanse as características do grupo diana	• PE.1	S	5
CA3.2 Descríbense os obxectivos da información que cumpra transmitir	• PE.2	S	5
CA3.3 Analizáronse as dificultades de comprensión dos coñecementos que se vaian transmitir	• PE.3	S	5
CA3.4 Seleccionouse e adaptouse a información segundo o grupo receptor	• PE.4	S	5
CA3.5 Organizáronse os contidos das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.5	S	5
CA3.6 Secuenciáronse e temporalizáronse as actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.6	S	5
CA3.7 Identifícanse os recursos necesarios para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento	• PE.7	S	5
CA3.8 Elaboráronse materiais de traballo en función do grupo diana	• PE.8	S	5
CA3.9 Utilizáronse técnicas de animación e dinámica de grupos para difundir os coñecementos en materia de saúde ambiental	• PE.9	S	5
CA3.10 Seleccionáronse recursos didácticos en función de cada actividade de promoción e educación para a saúde e do contorno próximo	• PE.10	S	5
CA4.1 Definíronse as características da información para transmitir nas actividades de promoción da saúde	• PE.11	S	5
CA4.2 Definíronse as características do asesoramento nas actividades de promoción da saúde	• PE.12	S	5
CA4.3 Descríbense as técnicas de comunicación, as súas fases e os seus requisitos	• PE.13	S	5
CA4.4 Analizáronse os tipos de linguaxe e as estratexias para unha boa comunicación, e describíronse os factores que facilitan esa comunicación	• PE.14	S	5

Crterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.5 Establecéronse as diferenzas entre as canles comunicativas e os tipos de comunicación	• PE.15	S	6
CA4.6 Utilizáronse técnicas de motivación e reforzo en distintas situacións	• PE.16	S	6
CA4.7 Aplicáronse técnicas de comunicación adaptadas aos contidos que cumpra transmitir, á súa finalidade e ás características das persoas receptoras, para asegurar a eficacia do proceso	• PE.17	S	6
CA4.8 Identificáronse técnicas de modificación de comportamento no ámbito da promoción da saúde	• PE.18	S	6
CA4.9 Informeuse de xeito claro, correcto e adaptado a diferentes situacións	• PE.19	S	6
TOTAL			100

4.12.e) Contidos

Contidos
<p>Características e identificación do grupo. Fontes documentais. Selección e baleiramento da información significativa.</p> <p>Contidos para a prevención dos problemas de saúde asociados aos riscos ambientais: obxectivos, tipo e características da información para transmitir ou da formación para levar a cabo. Adaptación de contidos a distintos grupos receptores: identificación de dificultades.</p> <p>Secuencia e temporalización das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Recursos humanos e materiais para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Elaboración de material de traballo para o desenvolvemento das actividades sobre hábitos e condutas non saudables e sobre pautas de comportamento.</p> <p>Tecnoloxías na educación sanitaria.</p> <p>Técnicas de grupo aplicadas á educación sanitaria: conferencia, traballo en grupo, comisións de traballo, seminarios e estudo de casos.</p> <p>Recursos didácticos en actividades de promoción e educación para a saúde: internet, medios audiovisuais e posibilidades do contorno próximo (análise, valor e puntos de interese).</p> <p>Características da información en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Técnicas de modificación da conduta aplicadas á educación para a saúde.</p> <p>Características do asesoramento en actividades de promoción da saúde.</p> <p>Información e comunicación. Elementos que constitúen a comunicación. Tipos de comunicación. Canles de comunicación específicas para cada situación. Barreiras, interferencias e distorsións na comunicación.</p> <p>Técnicas de comunicación e de información. Comunicación verbal e non verbal. Fases da comunicación. Métodos e formas de transmisión de información. Técnicas de expresión oral, escrita e plástica. Factores que facilitan a comunicación interpersonal (nivel cognitivo, nivel actitudinal e nivel condutual).</p> <p>Habilidades necesarias para a comunicación.</p> <p>Interferencias na comunicación.</p> <p>Motivación. Teorías da motivación. Motivación e xerarquía de necesidades. Factores que favorecen a motivación.</p> <p>Técnicas e estratexias de motivación e reforzo.</p> <p>Técnicas de animación e dinámica de grupo aplicadas á educación para a saúde en función do colectivo receptor.</p>

4.12.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Objetivos de la educación ambiental					<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.7 • PE.8 • PE.11 • PE.12 • PE.15 • PE.16 • PE.17 • PE.19 	5,0
Contenidos y actividades					<ul style="list-style-type: none"> • PE.5 • PE.6 • PE.9 • PE.10 • PE.13 • PE.14 • PE.18 	5,0
TOTAL						10,0

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

A avaliación será continua, prevéndose ó longo do curso tres avaliacións ordinarias: unha en decembro, outra en marzo e a terceira en xuño, e unha avaliación extraordinaria en xuño.

As cualificacións trimestrais e final do módulo obteranse aplicando os seguintes criterios de cualificación e instrumentos de avaliación:

-PE1: Cuestionario con preguntas tipo test (con penalización por mal respondidas) e/ou de relacionar e/ou de resposta curta e/ou de verdadeiro/falso e/ou casos prácticos que contemplan os coñecementos dos CA: 80%.

-PE2: Tarefas/traballo de aula: 20%. No caso do presente MP, poden ser exercicios sobre valoración de impactos ambientais, programas de promoción da saúde e prevención da enfermidade, identificación de actuacións preventivas, ciclos de elementos no ambiente, contaminación e alteración de ecosistemas, medidas de frecuencia de enfermidade, variables epidemiolóxicas, indicadores e determinantes da saúde, estratexias de comunicación, etc.

A nota final de cada avaliación trimestral obterase segundo a media aritmética das cualificacións numéricas obtidas en cada un dos parciais, tendo que estar estes superados, e en base á seguinte expresión:

$$\text{NAVL} = 0,80 * \text{PE1} + 0,20 * \text{PE2}$$

Nas probas teóricas, teórico-prácticas, así como nas tarefas/traballo de aula valorarase o dominio dos contidos, a expresión escrita, a claridade e o rigor das explicacións, a capacidade de síntese, as faltas de ortografía e as faltas de puntuación.

Se durante unha avaliación non se realizan tarefas/traballo de aula (PE2), a porcentaxe correspondente ao devandito instrumento de avaliación pasará a adscribirse á proba escrita PE1 (cuestionario).

No caso de que haxa máis dun exame e/ou máis dunha tarefa por avaliación, a puntuación correspondente a cada instrumento de avaliación consistirá nunha media aritmética das puntuacións parciais en cada caso.

As tarefas non entregadas ou entregadas fóra do prazo previamente acordado co alumnado, serán puntuadas cun cero (0) de cara á nota media da avaliación correspondente. As tarefas poderán entregarse en man ou a través da aula virtual do centro educativo.

Cada alumno será cualificado atendendo aos criterios e instrumentos antes sinalados, cunha nota numérica de 1 a 10, sen decimais. Se o primeiro decimal é inferior a 5, a nota redondéase á baixa. Pola contra, se é superior a 5, redondéase á alta. En caso de que o primeiro decimal sexa igual a 5, de cara o redondeo á alta ou á baixa teranse en conta outros aspectos, como a atitude do/a alumno/a ao longo do desenvolvemento da UD, as súas achegas e participación, etc. A non realización das probas motiva unha cualificación de 0 e a non superación da avaliación correspondente. Considérase aprobado ou superada a avaliación se supera os mínimos exigidos e obtén unha cualificación igual ou superior a 5 sobre 10 para o conxunto dos instrumentos de avaliación anteriormente citados (PE1 + PE2).

-Cualificación final

Para superar o módulo será necesario ter superadas as dúas avaliacións parciais (decembro e marzo), resultando a nota final do módulo a media

aritmética das notas obtidas en cada unha destas ou, de ser o caso, na recuperación. Considérase aprobado ou superado o módulo se supera os mínimos exixidos e obtén unha cualificación final igual ou superior a 5 sobre 10 (sobre 10).

Poderase subir a nota, ata 1 pto., a aqueles/as alumnos/as que, pola súa traxectoria ao longo do curso sexan candidatos/as a unha mellora na nota final. Así mesmo, poderase restar a ata 1 pto. ao alumno/a que ao longo do curso manifestase repetitivamente actitudes consideradas como negativas polo docente (uso de mobil na aula, escaso interese na participación nas actividades rutinarias da aula, faltas de comportamento...). Todos estes feitos serán expostos debidamente polo docente ao comezo do curso.

Por outra banda, se se dera o caso de detectar a algún alumno/a incumprindo as normativas establecidas para cada proba avaliativa (asistir sen os materiais correspondentes para o seu desenvolvemento, uso indebido de móbiles ou outros dispositivos electrónicos, comprobación de que se copiou, etc), tal e como se comunicou ao inicio do curso e ao longo do mesmo, levará aparelado a non superación da proba e, de ser o caso, da avaliación trimestral, e a obriga de superar o proceso na convocatoria extraordinaria de xuño. No caso de reincidencia, poñeríase o feito en coñecemento da dirección do centro, que actuaría segundo as Normas Básicas de Organización, Funcionamento e Convivencia do IES Concepción Arenal.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Cómpre deixar claro desde un comezo, que a recuperación non debe entenderse tan só como un exame de recuperación, senón como un proceso, como unha actividade de recuperación. É unha parte máis do proceso de ensino-aprendizaxe, e iníciase en canto se detecta a deficiencia no/a alumno/a, no seguimento da súa evolución, realizando con el/ela actividades complementarias de reforzo e apoiando aqueles puntos donde ten dificultades.

DESENVOLVEMENTO DO PROCESO

-Alumnado que non supera algunha das probas parciais:

Na eventualidade de que o alumno/a non superarse os contidos dunha determinada avaliación, á volta da mesma realizarase unha proba escrita (PE1) de recuperación con preguntas de tipo test e/ou de relacionar e/ou de resposta curta e/ou de verdadeiro/falso e/ou casos prácticos relativos ás unidades do programa. Dita proba realizarase ao longo do primeiro mes do seguinte trimestre e presentará as mesmas características e cualificarase da mesma maneira que as probas escritas realizadas durante o trimestre. Por outra banda, se durante o trimestre foron realizadas tarefas puntuables (PE2) por parte do alumnado, estas tamén serán tomadas en consideración, tendo en conta o peso adscrito a estas (20% da nota total da avaliación). En caso de non se realizaren tarefas de aula durante a avaliación a recuperar, esta porcentaxe atribuirase á proba escrita (PE1) realizada na recuperación. En definitiva, para cualificar ó alumno nas probas de recuperación aplicaranse os seguintes criterios de cualificación e os instrumentos de avaliación que seguen:

-PE1: Cuestionario con preguntas tipo test (con penalización por mal respondidas) e/ou de relacionar e/ou de resposta curta e/ou de verdadeiro/falso e/ou casos prácticos que contemplan os coñecementos dos CA: 80%.

-PE2: Tarefas/traballo de aula: 20%. En caso de non se realizaren tarefas de aula durante a avaliación a recuperar, esta porcentaxe atribuirase á PE1.

Unha vez realizada dita proba, o alumno/a poderá acadar a condición de recuperado/a ou de non recuperado/a. Desta proba derivarase de forma directa a nota que lle corresponde ao alumno no trimestre.

Antes de cada proba de recuperación estableceranse unha serie de actividades orientadas a axudar ao alumnado no proceso de recuperación, e que estarán relacionadas coas capacidades terminais elementais (entendidas estas como expresión dos resultados que deben ser alcanzados polos alumnos e alumnas no proceso de ensino-aprendizaxe) e cos contidos básicos non adquiridos. Repasaranse os contidos e resolveranse todas as posibles dúbidas que puideran ter os alumnos/as de forma individualizada nas sesións de tutoría marcadas para tal efecto. Ademais, tamén poderán deseñarse tarefas a desenvolver polo/a alumno/a nas súas horas libres e controis semanais mediante proba escrita ou oral para verificar o progreso, traballo e comprensión do alumno/a. Finalmente, informarase coa debida antelación da data e hora de cada unha das probas de recuperación trimestral.

-Alumnado que non superase o módulo no período ordinario:

Por outra banda, e seguindo o indicado no Artigo 29.2 da ORDE do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial, aqueles alumnos/as que non conseguisen superar algunha, ou ningunha, das avaliacións ordinarias e as correspondentes actividades de recuperación sinaladas no parágrafo anterior, poderán presentarse, antes da avaliación final, a unha proba final para tratar de recuperar as avaliacións non superadas. Esta proba de recuperación final terá as mesmas características e cualificarase da mesma maneira que o indicado anteriormente. Por outra banda, cómpre indicar que esta proba final é especialmente relevante en segundo curso do ciclo formativo, xa que o alumnado que teña módulos pendentes de primeiro e/ou segundo curso non pode acceder á FCT no período ordinario.

Unido ao comentado no parágrafo anterior, para este alumnado con partes pendentes logo de realizada a segunda avaliación parcial elaborárase un informe de avaliación individualizado (IAI) onde se indicarán as partes do módulo que debe superar, e que servirá de base para o deseño das correspondentes actividades de recuperación. O IAI será elaborado polo titor ou a titora en colaboración co resto do equipo docente, e nel consignarase a información que resulte necesaria para a continuidade do proceso de aprendizaxe do alumno ou da alumna.

En calquera caso, a cualificación definitiva do módulo farase efectiva na avaliación final de módulos de segundo curso.

-Alumnado que repite módulo:

Este alumnado deberá cursar o módulo nas mesmas condicións que o alumnado que o cursa por primeira vez.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Segundo o exposto na Resolución do 7 de xullo de 2023, da Dirección Xeral de Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de formación profesional do sistema educativo no curso 2023-2024, o alumnado que perdera o dereito á avaliación continua (PD) por ter superado o 10% das faltas de asistencia de xeito non xustificadas (no presente MP: 10.7 horas ou 12.8 sesións), poderá presentarse a unha única proba extraordinaria previa á avaliación final do módulo (vid. artigo 25.5 da Orde do 12 de xullo de 2011 para avaliar a adquisición dos resultados de aprendizaxe). Dita proba celebrarase no mes de xuño e abranguerá os contidos desenvolvidos ao longo do curso. A data da proba será publicada no taboleiro de anuncios do centro educativo. Constará dunha batería de preguntas tipo test (con penalización por mal respondidas) e/ou de relacionar e/ou de resposta curta e/ou de verdadeiro/falso e/ou casos prácticos. Considerarase superado o módulo se a cualificación obtida é igual ou superior a 5.

Con todo, o alumno con PD poderá asistir a clase e realizar as actividades programadas (sempre que non impliquen algún tipo de risco para si mesmos, para o resto do grupo ou para as instalacións), de modo que poida obter a formación adecuada que lle permita superar dita proba, aínda que ese traballo non se terá en conta ao non poder aplicar os criterios de avaliación continua. Ademais, o alumnado con PD terá dereito a asistir

aos exames ordinarios (se procede) e ás actividades de recuperación previstas para este módulo, se ben non será avaliado nas convocatorias ordinarias.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Durante o curso, o cumprimento da programación será avaliado de forma continua a través da aplicación informática implantada para tal fin, e adoptaranse as medidas que se consideren necesarias para corrixir as desviacións se as houberse. Este proceso avaliativo realizarase paralelamente á posta en práctica da programación, imprimíndolle así un carácter formativo que permita a súa modificación no momento en que se detecte a necesidade de adaptarse á realidade da aula. Este seguimento será supervisado pola xefatura de departamento, segundo indica o procedemento.

En cada sesión de avaliación estudaranse os seguintes puntos:

- Se a temporalización foi a adecuada en función das características e necesidades do alumnado.
- Se os alumnos e alumnas tiveron dificultades nas tarefas de aprendizaxe dos diferentes contidos.

A vista destes datos introducíranse os cambios necesarios para que o alumnado acade os obxectivos previstos, se é posible ao longo do propio curso. Se pola contra non é posible implementar estes cambios ao longo do curso, serán datos a ter conta de cara o vindeiro curso académico.

AVALIACIÓN FINAL DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Tralo remate do curso, procederase a realizar unha avaliación final sumativa na que se valore o axuste de todos os elementos curriculares propostos nesta programación didáctica, e na que se anotarán todas as incidencias que tiveron lugar ao longo do mesmo e se analizarán as propostas de mellora que serán incluídas no vindeiro curso. Nesta avaliación final anotarase as observacións nun documento que recolla os apartados da programación: ámbito produtivo, desenvolvemento, temporalización, avaliación, metodoloxía, temas transversais, necesidades educativas, sistema extraordinario de avaliación, sistema de recuperación. Especificarase en cada apartado aquelas modificacións que resulten oportunas. Ademais, e de cara á avaliación da práctica docente, terase en conta: a análise persoal e con sentido crítico da marcha do curso e dos resultados académicos obtidos polos alumnos, os datos sobre asistencia e participación, e a valoración anónima do alumnado sobre o desenvolvemento do módulo.

A fin de establecer unha avaliación plena de todo o proceso, avalíaranse tamén os seguintes indicadores: axuste de obxectivos, contidos, criterios de avaliación, instrumentos de avaliación, actividades, necesidades e características do alumnado e realidade das posibilidades educativas do centro.

O seguimento e a avaliación da PD será realizada polo profesor do módulo e nas súas conclusións terá en conta a valoración feita polo propio alumnado. Finalmente, os obxectivos desta avaliación son comprobar a eficacia e a validez desta proposta curricular, así como propoñer modificacións de mellora de cara ao vindeiro curso.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Ao inicio de curso realizarase unha avaliación inicial individual a cada alumno/a que permita obter datos respecto á súa situación previa, en relación ós contidos do módulo. Esta avaliación inicial proporciona datos sobre o punto de partida de cada alumno, subministrando unha primeira

fonte de información sobre os coñecementos previos, características persoais e, incluso, a súa motivación, feitos que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía axeitada. Esta avaliación inicial, en ningún caso, levará consigo cualificación. Así mesmo, durante a presentación de cada unidade de traballo, tamén se farán preguntas para saber cal é a base que teñen os alumnos sobre os contidos da UD e que erros conceptuais teñen.

Outro aspecto importante relativo a avaliación inicial é que permite descubrir posibles necesidades de atención específica no alumnado, o que axuda a deseñar medidas de reforzo educativo e medidas de atención a diversidade. Asemade, as reunións mensuais do equipo docente permiten facer o seguimento do grupo no seu conxunto e de cada alumno/a en particular, co fin de deseñar estratexias para mellorar o ensino e aprendizaxe do alumnado. As decisións que afecten ao proceso de avaliación e promoción do alumnado quedarán rexistradas na acta de avaliación. A valoración dos resultados derivados destes acordos e destas decisións constituirá o punto de partida das seguintes sesións de avaliación.

Adoptaranse as medidas oportunas que garantan a máxima confidencialidade da información que mereza un tratamento reservado.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Este é un principio fundamental establecido pola LOE. Actuarase segundo o detectado na avaliación inicial. Sempre que se dean circunstancias particulares nun alumno/a que dificulten o seu proceso de aprendizaxe ou a súa avaliación adoptaranse as oportunas medidas de reforzo educativo, e, se é o caso, as adaptacións curriculares individuais que sexan precisas. En xeral tratarase, na medida do posible, de levar a todo o alumnado ó mesmo nivel de realización.

As medidas de reforzo educativo son responsabilidade dos docentes no traballo diario na aula, e consiste na modificación dos recursos didácticos, cambios de organización de espazos na aula ou realización de actividades de reforzo ou ampliación. Desta maneira, adoptaranse unha serie de medidas que vertebran este proceso de atención á diversidade e reforzo educativo, entre elas:

- Favorecer a situación do alumnado no lugar máis axeitado.
- Proporcionar máis tempo para a realización de probas e actividades.
- Ter en conta os intereses do alumnado sen perder de vista a funcionalidade das aprendizaxes.
- Proponer diversas actividades diferenciadas en grao de dificultade e complexidade para traballar o mesmo contido.
- Cambio na secuencia dos contidos: adaptación aos ritmos e tempos tanto do grupo como individuais, axustando a temporalización das unidades de traballo.
  - Empregar material complementario e de apoio, sempre que sexa posible, para exemplificar os conceptos e facelos máis comprensibles.
  - Prepararanse tamén actividades referidas a contidos non fundamentais, complementarios ou de ampliación, para aqueles alumnos/as que poidan avanzar máis rapidamente ou que o fan con menos necesidade de axuda e que, en calquera dos casos, poden afondar en contidos a través dun traballo mais autónomo.
- Crear un clima de confianza en clase, mostrándose aberto e comprensivo ante as dificultades que poida ter o alumnado, e poñer os medios persoais e técnicos para que estas dificultades diminúan ou desaparezan.
- Promover a aprendizaxe cooperativa, supervisando o traballo en grupo e as súas formas de relacionarse. Procurar facer grupos heteroxéneos, nos que conflúan alumnos/as con distinto grao de madurez e habilidades. En definitiva, favorecer un ambiente de traballo cooperativo, de axuda mutua, un grupo de traballo colaborativo que integre a alumnas/os con diversidade de intereses, motivacións e capacidades.
- Cambios na avaliación: formas e instrumentos de avaliación.

O titor/a debe intervir nos casos de posibles alumnos/as con necesidades educativas específicas. Unha vez analizadas estas dificultades, o equipo docente xunto co departamento de orientación, adoptará aquelas medidas que sexan oportunas, encamiñadas a que o alumno/a alcance os resultados de aprendizaxe do MP.

Cando son necesarias modificacións nos elementos do currículo (en relación ós obxectivos, contidos e criterios de avaliación) faise necesaria unha adaptación curricular que deberá contar coa aprobación previa da Consellería de Educación, sen poder afectar á desaparición de obxectivos relacionados con competencias profesionais básicas para o logro da competencia xeral característica do título.

Corresponde ó titor/a do grupo, en coordinación co departamento de Orientación e a implicación do resto do equipo docente, o seguimento e avaliación das adaptacións curriculares individuais que se fagan. Se a xuízo destas instancias se concluíse que o alumno non pode alcanzar os resultados de aprendizaxe por tratarse dun caso extremo, procederase a elaborar un informe, especificando as devanditas conclusións razoadas, para a xefatura de estudos e para o alumno/a (ou titor legal), sen prexuízo de que os servizos de inspección técnica educativa poidan ordenar a súa escolarización no módulo e ciclo correspondente.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Dentro da dinámica xeral do proceso de ensino-aprendizaxe, procurarase que o alumno consiga unha maior capacidade de autonomía e sentido crítico, un reforzamento da responsabilidade persoal e, polo tanto, en constante referencia cos demais, traballaranse os seguintes contidos relacionados coa educación en valores:

- A diversidade como un valor enriquecedor: respectando as ideas, opinións e ideoloxías dos compañeiros, valorando as contribucións dos compañeiros no traballo en equipo...
- Educación pola igualdade de xéneros: Ensinar a convivir, desde a diferenza, no respecto ás persoas independentemente do seu xénero. Utilización de linguaxe non sexista tanto oral como escrita.
- Educación ambiental: Se fará a xestión de residuos xerados en cada práctica, de xeito que o alumno sexa consciente das implicacións ambientais que supón o traballo con sustancias perigosas para o medio ambiente e a saúde.
- Educación para a saúde: Promover modos de traballar que sigan as normas de seguridade .
- A igualdade de xénero: na utilización de linguaxe non sexista, tanto oral como escrita, na análise de actividades e traballos tanto na aula como no laboratorio ou fora do centro.
- Seguir as pautas do desenvolvemento sostible: reutilización de materiais, reciclaxe na medida do posible, aforro de enerxía e auga, etc. Os avances tecnolóxicos non están exentos de problemas; un dos máis importantes é a degradación do medio ambiente: no apartado de reaccións químicas (reaccións de combustión) podémolas relacionar co efecto invernadoiro e a chuva ácida; no da enerxía das reaccións químicas pódese falar do problema da eliminación dos residuos radioactivos; na química do carbono podemos analizar e reflexionar sobre os efectos nocivos que leva consigo a explotación, transporte e combustión asociadas ao uso de combustibles fósiles así como a xeración de novos produtos e materiais pode levar consigo danos medioambientais: CFC, insecticidas, etc... En definitiva, recoñecemento da necesidade dun desenvolvemento sostido e aplicación a realidade galega.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

No transcurso do curso poderanse facer viaxes formativas a distintos centros de traballo, laboratorios públicos e privados así como universidades, nos que os alumnos poidan coñecer de cerca a realidade laboral dos técnicos, así como ver en uso os procedementos e as técnicas que estudian no centro, e a súa aplicación real. As visitas estarán coordinadas de xeito que resulte de utilidade para os diferentes módulos:

- Visita ao Centro de Investigacións Tecnolóxicas (CIT) para coñecer os seus laboratorios: plásticos, química, combustibles,...
- Visita a algunha industria do entorno co fin de coñecer o proceso productivo e os laboratorios: Cementos Tudela Veguín.

- Visita a Sogarisa
  - Visita a unha EDAR (Depuradora de Augas Residuais).
- Así mesmo proponse de xeito interdisciplinar:
- Participación na semana da Ciencia no Instituto
  - Saída para realizar toma de mostrás.

10.Outros apartados

10.1) Protocolo de información sobre a programación

Co fin de informar debidamente ao alumnado sobre a programación da materia, explicarase aos alumnos a principio de curso, atendendo as posibles dúbidas.

A programación publicarase a programación na web do instituto e na aula virtual.